

Täysistunto

Tiistai 25.10.2022 klo 13.59—19.02

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 231/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Harakka poissa, ainakin toistaiseksi. — Edustaja Juvonen.

Keskustelu

14.00 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on tarkoitus säätää laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyvistä erilaisista laeista, eli tässä laissa käsitellään vaarallisten aineiden kuljetusta esimerkiksi liikenteessä tai vesiteitse tai rautateitse. Lakiesitys on toki tärkeä, ja olisi ollut hienoa, että ministeri Harakka olisi ollut täällä paikalla alustamassa tästä esityksestä jotakin.

Suomen teollisuuden ja pyörien pyörimisen kannalta on erittäin tärkeää, että logistiikka-ketjut toimivat ja näin myös kilpailukyky säilyy. Erilaisia vaarallisia aineita käsitellään ja kuljetetaan turvallisesti ja ympäristönäkökohdat huomioiden. Se on periaate, jota meidän tulee noudattaa. Kun vaaralliset aineet liikkuvat tuolla liikenteessä, on tärkeää ehkäistä erilaiset vaarat ja vahingot ihmisille mutta myös ympäristölle. Kun kuljetukset toimivat ja ne ovat tarkkaan seurattuja ja myös määriteltäviä, niin tämä palvelee koko Suomen teollisuutta ja kulutusta.

Haluaisin nostaa tässä asiassa esille raskaan liikenteen tilanteen liikenteessä. Kun liikkuva poliisi lakkautettiin, niin usein on tullut vastaan tilanteita, että poliisi ei ole paikalla silloin, kun kuuluisi. Olisinkin kysynyt ministeriltä: millä tavalla varmistetaan valvonta raskaalle liikenteelle, joka kuljettaa erilaisia vaarallisia aineita? Niitähän ovat muun muassa kemikaalit, polttonesteet, kaasut, erilaiset tuotteet teollisuudelle, maa- ja metsätaloudelle, erilaiset aerosolit, lannoitteet, torjunta-aineet ja myös jätteet, jos ne on luokiteltu vaarallisiksi. Poliisien resurssit ovat usein riittämättömät, ja myös tämä korona-aika on tehnyt sen, että valvonta ei välttämättä aina ole osunut kohdalleen.

Haluaisin nostaa tämän asian yhteydessä esille myös itsemurhat, joista on arvioitu, että joka kymmenes liikenteessä tehty itsemurha on tehty raskasta kalustoa päin. Se tarkoittaa sitä, että ne suomalaiset rahtarit siellä liikenteessä kohtaavat usein tilanteita, joista seura esimerkiksi suuria henkisiä ongelmia ja terapian tarvetta. Silloin, kun itsemurhakandidaat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

ti ajaa päin suurta rekkaa, jäljet ovat tuhoisat ja sen seuraamukset voivat kestää hyvinkin pitkään. Olisin kysynyt ministeriltä myös tätä: millä tavalla varmistetaan liikenteen turvallisuus ja tällä tavalla myös kanssamatkustajien turvallisuus, erityisesti kun liikutaan vaarallisten kemikaalien kanssa liikenteessä? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

14.03 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! On tietysti harmi, että ministeri Harakka ei ole nyt paikalla, kun tätä asiaa käsitellään, mutta jos ministeri nyt tulee paikalle, niin haluaisin hänelle osoittaa kysymyksen. On ainakin älyttömän tärkeää, että meillä kummipyöräliikenne toimii ja kuljetukset toimivat ja pyörät pyörivät, mutta haluaisin osoittaa tällaisena poikkeusajankohtana kysymyksen siitä, onko nyt riittävästi huomioitu ja millä tavalla on huomioitu tämä poikkeustilanne ja nuo sotatilatoimet lähinaapurimaissa. Mitenkä tarkkaan on huomioitu, mitä kaikkia vahingontekoja voi esimerkiksi mahdollisesti Suomessa tulla ja onko se huomioiminen ollut riittävää? Toivon, että tähän ministeri myös meille vastaisi, jos hän tulee paikalle. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

14.04 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tällainen uudistus on siinä mielessä ihan paikallaan, että saataisiin näitä asioita järkevämmäksi ja kaikennäköisiä porsaanreikiä tukittua, mutta tietysti olisi tosiaan ollut kiva kuulla ministerin esittely tässä ja minkälainen näkemys tässä asiassa on siihen, että kun tässähän pääsääntöisesti ajatellaan niitä rangais-
tuksia, mitä näistä tulee, niin millä tavalla niihin on suhtauduttu. Nimittäin joskus on tällainen tilanne, mikä tälläkin hetkellä tuolla kuljetusliikkeitten rintamalla on vähän, että siellä sen sanktion tulee usein saamaan se kuljettajaparka, jolla ei välttämättä kuitenkaan ole ollut edellytyksiä sitä asiaa hoitaa sillä tavalla kuin on... Olisi mielenkiintoista kuulla tarkemmin todellakin siitä, mikä tässä on ideana, kuka tästä joutuu aina leivättömän pöydän ääreen ja milläkin tasolla. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Harakka.

14.05 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisat edustajat! Pahoittelut aikatauluvaikeuksista.

Tosiaankin käsillä on hallituksen esitys, jossa ehdotetaan, että täydennetään hallituksen esitystä vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi niin, että uudistetaan tämän lakiehdotuksen seuraamussäätely ja samalla ehdotetaan joitakin alkuperäistä ehdotusta täydentäviä muutoksia. Alkuperäinen esitys ja nyt tämä lisäys johtavat siihen, että kyseessä on ihan mittava lainsäädännön kokonaisuudistus, joka palvelee laaja-alaisesti Suomen teollisuutta ja kuluttajia.

Alkuperäisen esityksen eduskuntakäsittelyssä kiinnitettiin todellakin huomiota tähän lakiesityksen seuraamusjärjestelmään, kuten edustajakin tässä äsken, ja tällä täydentävällä esityksellä uudistettaisiin kokonaisuudessaan myös VAK-lain seuraamuksia koskeva sääntely. Nämä uudet rikkomussäännökset olisi perusteltu kattavasti, ja ne olisivat tarkkarajaiset ja täsmälliset kansallinen liikkumavara huomioon ottaen. Uusi ehdotettava hallinnolli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

nen sääntely olisi myös jatkumoa muualla liikenteen lainsäädännössä käytössä jo olevalle hallinnolliselle seuraamussääntelylle.

Hyvät edustajat! Seuraamusjärjestelmän uudistaminen VAK-laissa tarkoittaisi käytännössä sitä, että vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa luovuttaisiin rikosoikeudellisten päiväsakkojen käyttämisestä. Niiden sijaan kontrollin keinoiksi tulisivat hallinnolliset sanktiomaksut, liikennevirhemaksu ja seuraamusmaksu. Tämän liikennevirhemaksun määräisivät poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos toimialoillaan. Seuraamusmaksun taas puolestaan määräisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes tai Säteilyturvakeskus STUK.

Tärkeähän on, että rikoslaissa säädettäisiin edelleen vakavista vaarallisten aineiden kuljetusrikoksista. Myös ympäristörikoksia voisi soveltaa edelleen vaarallisten aineiden kuljetuksissa tapahtuneisiin ympäristön turmelemisiin.

On tärkeää, että kuljetustoimintaan kohdistuvaa valvontaa kehitetään ja velvollisuuksien laiminlyönteihin puututaan. Muut keinot kuin sakottaminen tai maksujen määrääminen tulevat jatkossakin olemaan ensisijaisia keinoja, jotta varmistutaan kuljetusten turvallisuudesta. Yritysten hyvällä turvallisuuskulttuurilla on tässä asiassa keskeisin merkitys.

Arvoisa puhemies! Tämä täydentävä hallituksen esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhdessä oikeusministeriön kanssa. Tämä täydentävä hallituksen esitys oli laajalla lausuntokierroksella viime kesänä. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki ja siihen liittyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi vuoden aikana. Toivon, että hallituksen esitys saa eduskunnassa myönteisen vastaanoton. [Ben Zyskowicz: Eiköhän!] — Kiitos. [Ben Zyskowicz: Eiköhän!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

14.08 **Sari Essayah kd:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ja kiitoksia ministerille — lieneekö ollut liikenne, joka viivästytti ministeriä pääsemästä paikalle. Saimme kuulla hyvän esityksen siitä, miksi tätä vaarallisten aineitten kuljetuksesta annettua lakia nyt on tarve uudistaa vähän laajemmaltikin. Sieltä asetuksesta siirretään tosiaan nyt sitten asetustasoista sääntelyä tänne lakiin ja tämä seuraamussääntely uudistetaan. Elikkä on tärkeätä, että luovutaan näistä rikosoikeudellisista seuraamuksista niiltä osin kuin sitten siirrytään näihin hallinnollisiin sanktioihin ja myöskin näihin liikennevirhemaksuihin.

Arvoisa puhemies! Tämä vaikuttaa hyvältä, järkevältä lakiesitykseltä, ja toivotaan, että eduskunta sitä ripeästi vie eteenpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juvonen.

14.09 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille lakiesityksen esittelystä. Lausuntokierroksella tämä esitysluonnos oli lausuttavana ja 29 erilaista lausuntoa annettiin. Katson tästä esityksestä, että muun muassa Poliisihallitus on nostanut esiin sen, että ”oikeushenkilölle määrättävän liikennevirhemaksun tulisi summaltaan vastata samasta teosta tuomittavan rangaistuksen päiväsakon kokonaismäärää”. Poliisihallituksen mukaan ”vaarallisten aineiden kuljetusrikkomuksista määrätty liikennevirhemaksut olisivat tällöin oikeassa suhteessa muihin liikennevirhemaksulla käsiteltäviin tekoihin”. Kysyisin: miten, ministeri, suhtaudutte tähän Poliisihallituksen kantaan tähän lakiin liittyen? ”Poliisihallitus on ehdottanut myös oikeushenkilöille määrättävän liikennevirhemaksun raha-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

määrän korottamista. Poliisihallituksen mukaan ankarampi seuraamus lisäisi seuraamusjärjestelmän ennaltaestävyyttä ja vaikuttavuutta.” Nämä olivat tästä lausuntopalautteesta.

Mutta tärkeä asia tässä on käsittelyssä, ja kun vaarallisia aineita kuljetetaan tuolla liikenteessä, niin kanssakulkijoiden tien tulisi olla myös turvallinen. Siihenhän suomalaisen liikennekäyttäytymisen tulisi myös tähdätä, että jokaisella on siellä hyvä liikkua. Kysyisin, ministeri, teiltä — tuossa ennen kuin saavuitte saliin, nostin täällä esille liikenteessä tapahtuvat itsemurhat, ja kun olette nyt ministerinä täällä paikalla, niin kysyisin siitä — mitä voisimme tehdä sille, että yhä useampi suomalainen rahtari, raskaan kaluston kuljettaja, kohtaa uransa aikana itsemurhakandidaatin, joka ajaa päin hänen autoaan. On arvioitu, että jopa kymmenes liikenteessä tehty itsemurha tapahtuu raskasta kalustoa päin. Silloinhan tilanne olisi järkyttävä, jos kävisi niin, että tämä raskas kalusto sisältäisi vaarallisia aineita. Millä tavalla näihin tilanteisiin voidaan varautua? Kysyn teiltä myös: mitkä ovat poliisin resurssit tällä hetkellä valvoa erilaisia kuljetuksia ja raskasta kalustoa tuolla tieliikenteessä? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalmari.

14.11 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Mielestäni on viisautta se, että kun nähdään, että lainsäädäntöön tulee tarkistamistarpeita, niitä matkan varrella tehdään, vaikka se toki on surullista, että meidän vaikuttavuusarviomme ja... Niin kuin lain valmistelussa ei ihan kaikkea olla nähty. Mutta mielestäni tällainen jatkuva korjausprosessointi on ihan järkevä toimintatapa silloin, kun muutostarpeita nähdään. On ihan viisasta, että ymmärretään se, että seuraukset eivät olisi kohtuuttomat kuljettajille, ja että tätä asiaa tarkastetaan.

Nyt kuitenkin, kun elämme tällaisessa kansainvälisessä tilanteessa, missä ollaan, niin kaikilla sektoreilla on varautumista pyritty tarkentamaan. Sitä on tarkennettu vaikka erilaisissa kunnallisissa laitoksissa tai eri yritysten ja muitten tietojärjestelmissä, joista tekin vastaatte omalta osaltanne, mutta vaarallisten aineitten kuljetuksessa on omat riskinsä myös, ihan tällainen sabotaasin riski. Miten te näkisitte tämän käsittelyn yhteydessä, kannattaako siihen asiaan ottaa kantaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

14.13 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Todellakin toivon, että tämä lainsäädäntö olisi todellakin tarkkarajaista. Tietysti tulee huomioida esimerkiksi 65 §:ssä, kun puhutaan nimenomaan ajokielloista ja niitten määräämisestä ja tilannehan on se, että tälläkin hetkellä, kun verrataan esimerkiksi ajoaikoja lepoaikarikkomuksiin, usein puhutaan aika pienistä, ja kuitenkin peilaten liikenneturvallisuuteen ja siihen, että se vaarantuisi, nämä sanktiot tulevat, ja sitä kautta tulee sitten ajokieltojuttuja ynnä muita. Lähinnä tässä oma huoleni on nimenomaan juuri siinä, että on esimerkiksi yksi paperi, mitä ei ole mukana, ja kuljettaja saa sitä kautta sakot siitä, ja sitten se kartuttaa siihen tilanteeseen, että ollaan kuukausi ilman ajokorttia, kuukausi ilman työtä ja kuukausi ilman tuloja. Liian usein näissä tämän päivän touhuissa siihen nähden, kun itse aikoinaan, yli 30 vuotta sitten alalle lähdin, on tullut kaikennäköistä pikku juttua mukaan, mitä kuljettajan pitää ottaa huomioon. Ja jos siellä toimiston väki kirjoittaa näppäilyvirheen tietokoneellaan, niin siitä ei anneta sanktioita, mutta vastaavasti näppäilyvirheestä kuljettaja saa sakot tai huomautuksen näihin juttuihin,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

niin toivon mukaan tässä ei tule nyt sitä samaista ongelmaa, mikä on näitten ajo- ja lepoaikarikkomuksen osalta, että aika olemattomista rikkomuksesta saadaan aika hirvittävä riesa sitten kyseisille kuljettajille. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

14.15 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä täydentävä esitys on varmasti ihan paikallaan, ja valiokunta käy luonnollisesti sen tarkoin läpi — tärkeä asia. Mutta haluan ministeriltä kysyä: Nukutteko hyvin yönne sen suhteen, että meillä kulkee niin kumipyörillä kuin kiskoilla eli junissa vaarallisia aineita halki suurtenkin taajamien? Esimerkiksi jossakin Kouvolassa rautatiellä on kulkenut ja on joitakin onnettomuuksiakin tai vuotoja ja tämän tapaisia tapahtunut. Sitten meillä Jyväskylässä Eurooppa-tie, ydinverkkoon kulkeva tie, kulkee halki kaupungin asutuksen. Riskit tässä tilanteessa ovat aika isot, jos joku onnettomuus, vahinko sattuisi. Miten tällaisiin tilanteisiin on varauduttu? Ovatko viranomaisten toimintavalmiudet kunnossa tältä osin, tiedossa, milloin kuljetellaan ja muuta tällaista? Kun nyt siirrytään tähän hyvinvointialuejärjestelmään, niin tarvitaan pelastustoimen ja kaikkien eri viranomaisten yhteistyötä. Minkälaisena näette tämän tilanteen suomalaisten ja yleisen turvallisuuden näkökulmasta?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Myllykoski.

14.16 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan otan tuohon samaan asiaan kuin edustaja Laakso täällä kiinni, mutta haluan vähän jalostaa sitä vielä pidemmälle. Jos, sanotaanko, liikennöitsijän huolimattomuudesta kuljettajalle aiheutuu liikennerikkomus, josta sitten kortti lähtee pois, se tarkoittaa todellakin, että kuukauteen ei esimerkiksi ole työtä eikä ansioita. Mutta yksi iso ristiriita tässä vielä on: tällaisella henkilöllä ei ole mahdollisuutta ansiosidonnaiseen päivärahaan siltä ajalta. Tämä aiheuttaa sen, että tätä pitää kyllä todella tarkkarajaisesti katsoa, ettei nyt tule kuljettajan piikkiin sellaista, mikä ei kuljettajasta johdu, vaan olisi tarvinnut ennen kuljetuksen liikkeellelähtöä hoitaa kuntoon niitten toimijoiden osalta, jotka siitä todellisuudessa ovat vastuussa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää.

14.17 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Itselläni on joskus ollut ensin VAK-kortti ja sitten ADR-kortti, ja minä olen saanut suorittaessani asepalvelusta sen alkuperäisen VAK-kortin. Nyt kun elämme tämmöistä jonkinlaista poikkeusaikaa, vähän samanlaisia ajatuksia syntyy kuin edustaja Kalmarilla, ja vähän jalostin sitä.

Korona-aikanahan meillä oli jonkinlaisia joustoja sallittu ajoaikalakiin. Nyt kun elämme tämmöistä poikkeuksellista aikaa, niin ehkä olisi syytä miettiä myöskin näille ADR-kuljetuksille jonkinlaista joustoa nimenomaan siihen ajoaikalakiin, ettei nyt tuolla tien päällä joutuisi ajoaikalain takia pysähtymään ja jäämään nukkumaan jonnekin, vaan siinä olisi joustoa niin, että auton saa aina ajettua suojaan ja turvalliseen paikkaan. Ovat nämä vaaralliset aineet, mitä kuljetetaan, sitten nestemäisiä tai jauhemaisia, mitä tahansa, niin auto päätyisi aina ihan reilusti semmoiseen terminaaliin tai jollekin muulle alueelle, ettei tarvitse jäädä tuonne tien päälle makoilemaan. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ranne.

14.19 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvien lakien uudistaminen tulee tarpeeseen. Haluaisin nostaa tässä esiin hieman erilaisen näkökulman. Ympäristörikokset ja niihin kohdistetut resurssit liittyvät hyvin tiiviisti myöskin tähän lainsäädäntöön: valvontaviranomaisten mahdollisuudet puuttua, valvontaviranomaisten resurssit ja ennalta ehkäisevät mahdollisuudet. Tässä maassa meillä säädetään kaikenlaisia lakeja, mutta välttämättä ei varmisteta sitä, kuinka ne saadaan toimimaan tuolla käytännössä.

Tässä on tullut monissa puheenvuoroissa esiin se, että me eletään erilaisia aikoja, uhkavia aikoja, ja omavaraisuuden koskien nimenomaan meidän pohjavesiä täytyisi olla useammin esillä. Jos meillä ei ole puhdasta pohjavettä, jos meillä ei ole maanviljelyskelpoista maata, jos nämä pilaantuvat erilaisten ympäristöonnettomuuksien tai rikosten seurauksena, niin olemme hyvin syvissä ongelmassa. Jopa pohjaveden pilaamisen uhka on kielletty laissa. Kysyisinkin ministeriltä, kun oli puhetta, että eri ministeriöiden välillä on keskusteluja käyty, on lausuntoja pyydetty ja asiantuntijoita kuultu: miten ympäristöministeriön kanssa on keskusteltu näiden ympäristörikosten osalta? Oikeusministeri tässä olikin jo mukana. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

14.21 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Laakso omassa puheenvuorossaan kuvasi hyvin tätä tilannetta, miten pienistä virheistä voi joutua vastuuseen, mikä kuljettajan kannalta on aivan kohtuutonta. Samoin tässä edustaja todisti äsken siitä, että tällaisella henkilöllä, joka menettää ajo-oikeutensa, ei ole oikeutta ollenkaan käyttää esimerkiksi ansiosidonnaista päivärahaa, kun menee kortti alta. Tiedän monta tapausta omasta tuttavapiiristäni siitä, että perheen isä menetti ajokortin pitkäksi aikaa, ei ollut perheellä tuloja ja oltiin sitten kunnan toimeentulotukiluukulla. Nämä ovat aivan varmasti kohtuuttomia, ja kannattaa muistaa — jos me lähdemme tälle linjalle, että pienestä virheestä joutuu näin valtavan sanktion kohteeksi — että kyllä tässä yhteiskunnassa pitää olla inhimillisyyttä.

Arvoisa ministeri, tiedän, että teidän rinnassanne sykkii lämmin sydän. Te ymmärrätte tämän asian paremmin kuin allekirjoittanut, mutta ottakaa huomioon tässä asiassa ne kuljettajat, jotka tuolla tiellä kuljettavat vaikka vaarallisia aineita. He varmasti ovat rehellisellä asialla. He tekevät varmasti työtä sellaisinkin ajankohtina, kun me nukumme tai olemme juhlimassa tai vietämme aikaa perheen kanssa. Nämä miehet ja naiset, jotka siellä liikkuvat, ovat takuuvarmasti erinomaisen rehellisellä asialla Suomea rakentamassa. Toivon ymmärrystä tälle.

Mitä tulee lain täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen, niin ne ovat meidän kannaltamme viime aikoina vähän menneet huonoon suuntaan. Tänäkin päivänä erään asian käsittelyssä valiokunnassa nousivat esille nämä laillisuuden määritelmän tärkeät asiat — täsmällisyys ja tarkkarajaisuus — jotka valitettavasti hyvin monessa laissa ovat ihan retuperällä. Toivon, että tähän kiinnitetään huomiota.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kotiaho.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

14.22 Jouni Kotiaho ps: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille esityksestä, ja lakiahan pitää aina päivittää. Tässä on kuultu, että VAK on ollut jo aikaa sitten ja ADR:kin oli siinä välillä, ja koulutuksen kautta se tulee kuljettajille.

Yksi asia, mikä siinä on nyt unohtunut ajo- ja lepoaikalakiin, mistä tässä edustajat puhuivat: se velvoittaa pitämään tauot, mutta niitä paikkoja ei ole, mihinkä ADR-auton, VAK-auton saisi luvallisesti pysäköidä vaikka vuorokausilepoa varten yhdeksäksi tunniksi. Laki sanoo, että pitää olla valvottu paikka. Nyt tiesuunnitelmia tehdään, hienoja ja kalliita tiesuunnitelmia, mutta mihinkään ei laiteta niitä raskaan kaluston lepopaikkoja. Nythän he ovat olleet vuorokausilevolla huoltoasemilla, ABC:n ja kaikkien muitten, missä on isoja parkkipaikkoja, mutta nyt on kahden tunnin lappuja tullut sinne ja ne kyöräävät pois sieltä. Tienvarteenhan lain mukaan ei saisi semmoista vaarallista ainetta jättää, oli se kuormattu taikka kuormaamaton. Tyhjä säiliöauto on yhtä vaarallinen, lähestulkoon — se on pommi, jos se on bensan jäljiltä.

Tämmöiseen asiaan kysyisin ministerin kantaa: onko ajateltukaan, että sinne lakiin laitettaisiin, että kun tiesuunnitelmia tehdään, niin pitää lepopaikkoja saada? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juvonen.

14.24 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Koronarajoitusten ollessa päällä perussuomalaisille oli erityisen tärkeää, että huoltoasemat pystyvät olemaan ovet avoinna, jotta raskaan kaluston kuljettajat tai muut, jotka tarvitsevat taukotilaa ja -paikkoja ja joiden tuli pitää näitä lepoaikataukoja, pystyivät ne pitämään. Olikin hyvä, että sitä esitystä myös täällä kannatettiin.

Mutta, arvoisa ministeri, näitä kuljetettavia aineita voivat olla todellakin esimerkiksi polttoaineet, öljytuotteet, kaasut, teollisuuskemikaalit, torjunta-aineet ja lannoitteet, ja haluan nostaa tässä esille myös pelastushenkilökunnan työturvallisuuden. Ensi vuoden alustahan hyvinvointialueet aloittavat toimintansa, ja siellä myös pelastushenkilöstö toimii. Jos vaarallisia aineita kuljettava ajoneuvo, kulkuneuvo, joutuu onnettomuuteen, niin pelastushenkilökunnan työturvallisuuden näkökulmasta on erittäin tärkeää, että kuljetus on merkitty oikein. Jos sammuttimia tai muuta turvavarustetta puuttuu, voi kuljetuksista aiheutua sellaista vahinkoa, joka olisi ollut lakia noudatettaessa estettävissä. Kuorman käsittelyn turvallisuuden näkökulmasta on tärkeää, että kaikki logistiikkaketjuun kuuluvat toimijat tietävät, mitä kuorma sisältää ja millaisia riskejä sen käsittelyyn liittyy, ja erityisesti myös, että kuljettajat tietävät, mitä kuorma sisältää ja millaisia riskejä siellä on.

Pidän itsekkin kohtuuttomana sitä, että kuljettaja joutuisi kantamaan vastuun siinä tapauksessa kuormasta, jos hän ei tiedä, mitä kuorma sisältää, tai jos jo logistiikassa on tehty virheitä eikä ole kiinnitetty kaikkiin tärkeisiin asioihin huomiota. Silloin tuntuu väärälle, että rangaistus tulee kuskille, koska syylliset ovat jossakin muualla.

Mutta pelastushenkilökunnan työturvallisuus on erittäin tärkeä, ja toivon, että myös tätä lakia käsiteltäessä tämä huomioidaan, että kuljetukset on merkitty niin, että tiedetään, mitä siellä on, ja kukaan ei altistu ylimääräisille vaaratilanteille. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Harakka.

14.27 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Nyt on todettava, että aivan harvinaisen korkeatasoista keskustelua on käyty tässä salissa. Kiitän siitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

lämpimästi, ja olen iloinen myös siitä, että sekä kuljettajien turvallisuus että yleinen liikenneturvallisuus ovat tässä niin monen edustajan sydäntä lähellä.

Lähdetään liikkeelle vaikka noista resursseista, mikä on tietenkin aina tärkeä kysymys. Traficomien valvontaresursseja on tarkoitus lisätä tämän lain hyväksynnän myötä, luokkaa 1,3 miljoonaa euroa vuosittain. Liikenne- ja viestintävirasto tulee myöskin olemaan siis tämä koordinoiva valvontaviranomainen tässä.

Mitä tulee sitten yksittäisen kuljettajan saamiin seuraamuksiin, niin on ehkä hyvä huomata, että näitä sakkoja on määrätty vähän ja vähenevästi, noin 200 viime vuonna, joten näin ollen voidaan todeta, että asia on kohtuullisen hyvässä jamassa siltä osin. Mutta edustaja Laakson, joka todellakin kiinnitti huomiota tähän kuljettajaparkaan, on ehkä tärkeää havaita se iso muutos, ainakin periaatetasolla, joka tähän nyt esitetään. Aikaisemmin oikeushenkilö ei ole voinut olla se, jolle määrätään sakkoja. Nyt siis yritys joutuu vastuuseen esimerkiksi edustaja Juvosen äsken kuvailemissa tilanteissa.

Sitten kysymys ajo- ja lepoajoista, jotka edustajat Mäenpää ja Kotiaho toivat esille. Kyllä rohkenen olla sitä mieltä, että ajo- ja lepoajat on määrätty syystä eikä nyt ainakaan näitten vaarallisimpien aineiden kuljetuksen osalta ole niistä syytä lipsua. Sinänsä se huomio näistä raskaan liikenteen taukopaikoista on aivan oikea. Valtio on esimerkiksi pääkaupunkiseudun MAL-sopimuksissa näitä edellyttänyt pääkaupunkiseudun kunnilta. Selvää hallittomuutta on ollut näitä järjestää, mutta valtion tahtotila on tässä selvä.

Ja kyllä edustaja Kankaanniemi on täysin oikeassa, että merkittävä riski näihin kuljetuksiin sisältyy. Se ei sinänsä tässä lainsäädännössä muutu miksiäkään, mutta on ilman muuta selvää, että se on vaarallista toimintaa, johon täytyy kiinnittää huomiota.

Lopuksi vielä ehkä tähän inhimilliseen tekijään, tilanteeseen, jossa raskaan liikenteen kuljettaja joutuu joko tahalliseen tai tahattomaan onnettomuuteen — itseänikin henkilökohtaisesti, lähipiiriäni, tämä koskee. Kyllä täytyy sanoa, että se kuljettajan asema tällaisessa tilanteessa on järkyttävä. Lähtökohtaisesti silloin tutkitaan ajokieltoa ja liikenneluvan menettämistä, kun kuitenkin on tapahtunut esimerkiksi hengen kannalta kohtalokas onnettomuus. Täytyy sanoa, että tämä tekee tästä raskaan liikenteen ammatista entistä raskaamman.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kotiaho.

14.30 Jouni Kotiaho ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä nyt ei liity ihan tähän lakiin, mutta kun täällä on puhuttu poliisistakin ja valvonnasta, niin ottaisin esille tällaisen asian kuin sen, että liikkuva poliisi aikanaan lakkautettiin. Se oli toimiva systeemi, ja se oli siinä mielessä tasapuolinen kaikille, niin ammattikuljettajille kuin muillekin, että siellä olivat ammattimiehet, alaan perehtyneet poliisimiehet, tarkastamassa niitä ajoneuvoja ja määräämässä niitä sanktioita, jos tarvitsi. Olisiko semmoinen mitenkään mahdollista palauttaa sinne? Jos on joku jarruvalo tai sivuvalo, siitä kirjoitetaan sakko, ja sitten ei huomata niitä tärkeimpiä asioita. Elikkä ammattimiehiä pitäisi olla siellä viranomaispuolellakin. — Kiitos. [Tuomas Kettunen: Edustaja Kotiaho tietää, mistä puhuu!]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.